

Warszawa, 9 lipca 2024

Szanowna Pani
Izabela Leszczyna
Minister Zdrowia

Szanowna Pani Minister,

System ochrony zdrowia gwarantuje każdej uprawnionej osobie zorganizowaną opiekę zdrowotną oraz równy dostęp do świadczeń zdrowotnych. Tak wynika z konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Dla naszej Koalicji bardzo ważne jest podkreślenie równości w dostępie do świadczeń medycznych. Jest dla nas oczywistością, że w centrum systemu ochrony zdrowia powinien znajdować się pacjent, a wszystkie działania powinny ostatecznie służyć pacjentom.

Przyglądając się od wielu lat sporom w obszarze aptekarstwa, odnosimy niestety wrażenie, że dyskusja dotycząca przyszłości tej branży została zdominowana i skoncentrowała się na innych aspektach, m.in. na interesie poszczególnych grup zawodowych czy partykularnych celach podmiotów funkcjonujących na tym rynku. W rezultacie została zagubiona perspektywa i interes pacjenta. Dlatego z coraz większym niepokojem zauważamy, że polskie państwo nie jest w stanie zagwarantować ochrony polskiego pacjenta. Z przykrością musimy odnotować, że nawet hasło tych działań pokazuje ich wypaczony sens. „Apteka dla Aptekarza” to wyraz skupienia się na wątku biznesowym i rynkowym. Efektem jest brak odpowiedniego zabezpieczenia potrzeb pacjentów.

Dzisiaj faktem staje się ograniczenie dostępności do leków i produktów medycznych oraz do tzw. opieki farmaceutycznej, która - jak pokazał czas pandemii - może być istotnym ogniwem w opiece nad pacjentem. Według najnowszego ogólnopolskiego badania Koalicji „Na pomoc niesamodzielnym” oraz Instytutu Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej aż 90 proc. respondentów w wieku 56+ oczekiwaloby apteki dyżurującej w najbliższej okolicy. Z kolei 80 proc. wszystkich badanych przy wyborze apteki kieruje się kryterium odległości.

Pacjenci są ostatecznymi beneficjentami usług w aptekach, ale z perspektywy mijających lat nie zauważamy, żeby byli dostatecznie poważnie brani pod uwagę przy wprowadzanych zmianach regulacyjnych na rynku aptecznym. Kwestia dostępności placówek aptecznych i realizowanych w nich usług jest szczególnie istotna w obliczu postępującego starzenia się polskiego społeczeństwa. Prognozy GUS wskazują, że do 2060 roku seniorzy w wieku 65+ będą stanowić aż 30 proc. społeczeństwa. Równolegle na przestrzeni ostatnich 7 lat z mapy Polski zniknęło niemal 3000 aptek. Wraz z zamykaniem się aptek ograniczony został dostęp do leków dla pacjentów, a według badania Koalicji i Instytutu aż 95 proc. respondentów wskazało, że jest to istotny czynnik przy wyborze apteki. Mniejsza liczba aptek odbija się na niższej konkurencyjności rynku, a w konsekwencji na wyższych cenach, które bezpośrednio drenują kieszenie pacjentów. To ważny aspekt, ponieważ raport „Apteka dla Pacjenta” wskazuje, że 61 proc. ankietowanym zdarzyło się zrezygnować z zakupu leku w aptece, ponieważ wiedzieli, że w innej aptece jest taniej.

Trudno mówić także o równym dostępie do świadczeń zdrowotnych. Małe miejscowości i obszary wiejskie mają narastający problem z dostępnością aptek. Badanie wykazało, że niemal 30 proc. mieszkańców wsi nie ma dostępu do apteki w odległości maksymalnie 15 minut od miejsca zamieszkania. A właśnie małe miejscowości i wsie to obszary, gdzie zauważa

się największy odsetek osób, które w znacznym stopniu mają ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów oraz pielęgniarek. To skutkuje brakiem jakiegokolwiek pomocy w stanach nagłych niewymagających konsultacji lekarskich, jak np. podwyższona temperatura, ból głowy czy zatrucie. 65 proc. respondentów chciałoby, aby apteki oprócz sprzedaży leków prowadziły również usługi farmaceutyczne. 62 proc. badanych uważa, że farmaceuci mają odpowiednie kompetencje do udzielania takich świadczeń. Pacjenci są zatem gotowi na to, by apteki w Polsce były czymś więcej niż tylko punktem sprzedaży leków i wyrobów medycznych.

Raport „Apteka dla Pacjenta” przybliżył potrzeby i oczekiwania pacjentów wobec placówek aptecznych. Wyniki badań pokazują, że potrzebne są takie zmiany systemowe, które zapewnią pacjentom niezakłócony dostęp do aptek i szerokiego asortymentu leków tam dostępnych. Polacy potrzebują placówek aptecznych, które są blisko i które poza szeroką dostępnością leków zaoferują nam dodatkowe usługi specjalistyczne. Przełoży się to przede wszystkim na wsparcie małych miejscowości i wsi, gdzie sytuacja jest najtrudniejsza.

Mamy nadzieję, że wyniki badania będą dla Pani Minister ważnym dowodem na konieczność zajęcia się aktualnym obrazem rynku aptecznego pod kątem rzeczywistych potrzeb pacjenta, a nie partykularnych grup zawodowych czy biznesowych.

Szanowna Pani Minister!

W imieniu polskich pacjentów zwracamy się z pilną prośbą o powołanie zespołu, który zajmie się wypracowaniem zmian, które ułatwią pacjentom dostęp do aptek i usług realizowanych przez farmaceutów. Do tego „okrągłego stołu” obradującego pod hasłem „Apteka dla Pacjenta” powinni, w naszej opinii, zostać zaproszeni przedstawiciele wszystkich stron rynku aptecznego. Niezbędną w tych rozmowach powinna być strona reprezentująca organizacje pacjentów, by znów nie zapomnieć komu służą apteki i nie skupiać się tylko na wątkach rynkowych. Przedstawiciele samorządu zawodowego, którzy powinni odpowiadać za rozwój zawodu farmaceuty i opieki farmaceutycznej. Przedstawiciele organizacji skupiających podmioty indywidualne i sieciowe, które prowadzą działalność apteczną i są zainteresowane ich dalszym rozwojem. Nie chcemy pustego spotkania i eskalacji konfliktu - potrzebujemy zmian, których można dokonać jedynie przy udziale i wsparciu Ministra Zdrowia. Potrzebujemy nowych systemowych rozwiązań, wspierających polskich pacjentów.

Licząc na pozytywną reakcję Pani Minister, pozwolimy sobie na kontakt z sekretariatem w najbliższych dniach, w celu możliwości potwierdzenia spotkania z Panią Minister.

Łączę wyrazy szacunku

Magdalena Osińska-Kurzywik
Prezes Zarządu

Załączniki:

Pełna treść raportów jest dostępna na stronie internetowej Koalicji [tutaj](#) i [tutaj](#).

O badaniach

Badanie ankietowe (CAWI) przeprowadzono w dwóch częściach - na grupie ogólnopolskiej (grupa 1000 osób) oraz wśród osób odpowiedzialnych za zakupy w gospodarstwie domowym (grupa 1000 osób) - badanie koszyka cenowego. Dane zebrano w okresie 11.04-14.04.2024 r. i 29.04-02.05.2024 r. Badania zostały przygotowane i opracowane przez Instytut Monitorowania Opinii przy pomocy platformy Omnisurv należącej do IQS Sp. z o.o.

O Koalicji

Koalicja „Na pomoc niesamodzielnym” jest Związkiem Stowarzyszeń, reprezentującym ponad 400 organizacji, instytucji oraz osób działających na rzecz niesamodzielnych i przewlekle chorych. Koalicja została utworzona w 2014 roku. Jej celem jest dążenie do poprawy jakości życia osób starszych, przewlekle chorych i niesamodzielnych, gdzie przez niesamodzielność należy rozumieć utratę niezależności fizycznej, psychicznej lub umysłowej.

O Instytucie

Instytut Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej to fundacja utworzona w 2004 roku z inicjatywy księdza dr Arkadiusza Nowaka. Współpracuje z ok. 300 organizacjami zrzeszającymi pacjentów z całej Polski oraz ekspertami w zakresie opieki zdrowotnej w Polsce i zagranicą. Działalność Instytutu jest przede wszystkim ukierunkowana na wspieranie rozwiązań systemowych dążących do poprawy sytuacji pacjentów, zwiększenia świadomości obywatelskiej w zakresie postaw prozdrowotnych oraz oddziaływanie na kształtowanie polityki zdrowotnej państwa.